

LAKIALOITE 89/2014 vp

Laki hallintolainkäyttölain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Valitusoikeus on keskeinen osa oikeusjärjestelmäämme, ja siihen tehtävillä rajoituksilla on aina oltava painavat perusteet. Valitusoikeuden merkitys korostuu, kun kysymyksessä on yksilön oikeudet ja velvollisuudet. Valitusoikeuden kääntöpuolena on mahdollisuus käyttää oikeutta väärin esimerkiksi siten, että ainoana tavoitteena on tietyn hankkeen jarruttaminen tekemällä siitä valituksia aina korkeimpaan hallinto-oikeuteen saakka. Tämä on valitettavaa etenkin aikana, jolloin tarvitsemme kipeästi investointeja, joiden avulla taloutemme lähtee nousuun. Arvioiden mukaan erilaisten valitusten aiheuttamien viivästysten vuoksi on investointihankkeita jäissä jopa neljän miljardin euron arvosta.

Viranomaisella, joka ei ole asianosaisasemassa, on valitusoikeus, kun valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös tai kun valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Valitusoikeus saattaa siten julkisen edun perusteella kuulua sellaisellekin viranomaiselle, jonka tehtäviin julkisen edun valvominen kuuluu, mutta joka ei ole tehnyt päätöstä kyseisessä asiassa. Julkiselle edulle ei ole olemassa täsmällistä käsitettä, ja sen määrittäminen on vaikeaa. Tästä syystä olisi perusteltua rajoittaa viranomaisen valitusoikeus ainoastaan asioihin, joissa valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös.

Tulevaisuudessa on käytävä läpi myös erityislaeissa olevia säännöksiä ja mietittävä, ovatko ne kaikissa tapauksissa perusteltuja. Nyt tehtävällä lakialoitteella selkeytetään valitusoikeuden alaa ja poistetaan esimerkiksi julkiseen etuun liittyvät tulkintaongelmat. Viranomaisten valitusmahdollisuuden rajoittamista voidaan perustella myös pyrkimyksellä helpottaa tuomioistuinten jutturuuhkaa ilman, että samalla heikennetään kansalaisten oikeusturvaa.

Myös eduskunnan perustuslakivaliokunta on ottanut useasti kantaa viranomaisen valitusoikeuteen. Perustuslakivaliokunta on painottanut viranomaisen valitusoikeuden poikkeuksellisuutta hallintolainkäytön alalla, ja se voidaan nähdä ongelmallisena myös, kun sitä tarkastellaan perustuslain 21 §:n 1 momentin kanssa, jossa edellytetään asianmukaista menettelyä. Hallintomenettelyä, jossa viranomainen on kansalaisen vastapuolena, ei voida pitää asianmukaisena menettelynä.

Valitusoikeutta koskeville erityissäännöksille on voitava esittää selkeä tarve, eikä hallintolainkäyttölaissa olevaa yleissäännöstä voida pitää perusteltuna.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

hallintolainkäyttölain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallintolainkäyttölain (586/1996) 6 §:n 2 momentti seuraavasti:

6 §
Valittaja Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 _____ .

Viranomaisella on lisäksi valitusoikeus, jos
laissa niin säädetään.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 2014

Kalle Jokinen /kok
Markku Eestilä /kok
Eero Suutari /kok
Kari Tolvanen /kok
Pauli Kiuru /kok
Heikki Autto /kok
Harri Jaskari /kok
Tapani Mäkinen /kok
Anne-Mari Virolainen /kok

Eero Lehti /kok
Arto Satonen /kok
Pia Kauma /kok
Ben Zyskowitz /kok
Pertti Hemmilä /kok
Elina Lepomäki /kok
Timo Heinonen /kok
Janne Sankelo /kok